

Memo

Aan : Leden gemeenteraad, college B&W
Van : A.H.P.C. Rombouts
CC :
Ons kenmerk : 20int05509
Datum : 1 december 2020
Betreft : Bijlage bij raadsvoorstel en collegevoorstel inzake Toelichting opbrengsten raadsinformatieavond 17 november 2020

Bijlage bij 20bw000521 en 20rv000119

Toelichting opbrengsten raadsinformatieavond 17 november 2020

Hieronder worden de in het collegevoorstel en raadsvoorstel ter instemming voorgelegde opbrengsten toegelicht middels de op de raadsavond omhoogingen voorgelegde stellingen en opgehaalde beelden.

1. Algemeen:

- a) We consulteren onze inwoners, de raad maakt de keuzes**
- b) Alle domeinen doen mee**
- c) Het niveau van voorzieningen verlagen is bespreekbaar**
- d) Ook lastenverhoging is bespreekbaar als we daarmee voorzieningen kunnen behouden**

Stellingen en opgehaalde beelden bij Opbrengsten Algemeen:

1. *We bedenken de maatregelen niet slechts als ambtelijke organisatie en college, maar we gaan hierover ook in gesprek met onze inwoners en vragen hen actief naar hun ideeën*

Beeld:

Belangrijk, maar zorg voor een zorgvuldig proces en verwachtingenmanagement. Wel input ophalen, geen maatregelen voorleggen. Kiezen is een taak van de raad.

2. *Alle domeinen dragen bij aan het sluitend maken van de hele begroting*

Beeld:

Wordt breed gedragen, maar wel elk domein naar rato.

3. *Lastenverhoging is niet bespreekbaar, om de begroting sluitend te houden mag het voorzieningenniveau worden verlaagd*

Beeld:

Waar dat wettelijk kan, is ook het voorzieningenniveau omlaag een optie. Lastenverhoging is mogelijk als duidelijk is dat dit betekent dat voorzieningen behouden kunnen blijven.

4. *De uitvoering van wettelijke taken moet structureel gedekt worden in de begroting*

Beeld:

Besteed aan de uitvoering van wettelijke taken het geld wat je daarvoor van het Rijk krijgt en niet meer. Wel belangrijk om goed te begroten. Natuurlijk kan je budgetten van andere domeinen gebruiken, maar willen we dat ook? Politieke discussie op een later moment voeren.

2. Openbare ruimte en fysieke projecten:

- a) **In het fysieke domein is het belangrijk om de investeringen goed af te wegen. Faseren en uitstellen kan als dit niet tot hogere kosten leidt. Dit geldt voor wegen en ook voor andere grote projecten. Ook de vorm kan ter discussie staan. De raad staat er voor open om alle projecten tegen het licht te houden en keuzes te maken t.a.v. noodzaak en startmoment**

Stellingen en opgehaalde beelden bij Opbrengsten Openbare ruimte en fysieke projecten:

5. *De openbare ruimte in onze gemeente ligt er mooi bij; dat kan best een tandje minder*

Beeld:

Aanwezigen staan hier open voor. Echter: geen desinvesteringen (dus niet een te laag onderhoudsniveau) en de veiligheid mag niet in het geding komen. Lagere kwaliteit alleen in overleg met inwoners. Inwoners kunnen ook zelf verantwoordelijkheid voor onderhoud dragen (om kosten te sparen). Huidige niveau is hoger dan bijvoorbeeld Arnhem, maar de beleving is anders.

6. *We faseren de uitvoering van de grote projecten*

Beeld:

Een groot deel is het hier mee eens. Kritisch kijken naar wat echt nodig is. Uitstel kan als dit niet tot meerkosten leidt (verstandig uitstellen). Geen geld uitgeven wat je niet hebt.

7. *We heroverwegen of we de grote projecten in hun huidige vorm moeten uitvoeren*

Beeld:

Breed gedragen door de aanwezigen. We moeten nu alles heroverwegen gezien de opgave die we hebben. Altijd bij projecten die langer lopen, kijken of de huidige vorm nog steeds past. Nu heeft raad geld beschikbaar gesteld voor projecten waar nog niet duidelijk is wat we daarvoor gaan doen. De vorm is nog niet duidelijk. Hier kunnen we vooral nu nog andere keuzes maken. Er mogen verschillende keuzes worden gemaakt tussen de verschillende kernen.

3. Gemeentelijke lasten:

- a) **Een OZB-verhoging is bespreekbaar, maar zorg dan wel voor een gelijke verdeling, waarbij de scheve verhouding tussen inwoners en bedrijven gelijk kan worden getrokken.**
- b) **Er is brede steun voor kostendekkendheid van leges en heffingen**
- c) **Toeristenbelasting onderzoeken is niet opportuun**

Stellingen en opgehaalde beelden bij Opbrengsten Gemeentelijke lasten:

8. *Een verhoging van de OZB is bespreekbaar om het voorzieningenniveau op het huidige niveau te houden*

Beeld:

Breed bespreekbaar; een lage ranking landelijk is fijn, maar geen doel op zich. Voor een deel geldt: OZB pas verhogen als er geen andere mogelijkheden meer zijn.

9. *Een verhoging van de OZB is bespreekbaar als de lastenverhoging vooral wordt neergelegd bij: a) bedrijven, om de inwoners zoveel mogelijk te ontzien; b) inwoners, om de bedrijven zoveel mogelijk te ontzien*

Beeld:

Voorkeur voor gelijke lastenverhoging voor inwoners en bedrijven, waarbij wel wordt opgemerkt dat bedrijven ten opzichte van andere gemeenten in Overbetuwe heel weinig OZB-lasten hebben, dus 'gelijk' kun je ook uitleggen als een scheve verhouding die gelijk getrokken moet worden. Wel belangrijk dat er nu al regelingen zijn als inwoners dit niet kunnen opbrengen. Die regelingen moeten blijven.

10. *De invoering van een toeristenbelasting is de moeite van het onderzoeken waard*

Beeld:

Dit wordt door de aanwezigen niet gedragen omdat het al eerder is onderzocht en de lasten wogen toen amper op tegen de baten. Eventueel in te zetten als doelbelasting om meer activiteiten als gemeente te kunnen doen.

11. *Leges en heffingen dienen in principe kostendekkend te zijn, ook als dit een verhoging van bestaande tarieven betekent*

Beeld:

Dit wordt breed gesteund. Logisch dat leges en heffingen kostendekkend zijn. Als je gebruikt maakt van diensten van de gemeente, dan hoort daar bij dat je daarvoor betaalt. Ook is aangegeven dat wel gekeken moet worden naar welke leges en heffingen. Via een hardheidsclausule zou je uitzonderingen kunnen maken, bijvoorbeeld voor organisaties met een maatschappelijk doel.

4. Sociaal domein:

- a) **Het is belangrijk om binnen het sociaal domein maatregelen te nemen om uit te komen met het budget. Pas wanneer dat niet meer mogelijk is, gaan we bij andere beleidsvelden kijken.**

Stellingen en opgehaalde beelden bij Opbrengsten Sociaal domein:

12. *In het begroten van de lasten van jeugdzorg en WMO gaan we ervan uit dat er geen aanvullende middelen meer door de rijksoverheid worden verstrekt*

Beeld:

Blijf de lobby voeren. Vanwege de kosten die de rijksoverheid maakt voor Covid-19 is een stijging van de rijksbijdrage niet te verwachten. Dus wel robuust begroten en een structureel dekkende begroting hebben.

13. *Waar tekorten binnen het sociaal domein ontstaan bij Jeugd of WMO of participatiewet, zoeken we bij voorkeur daar ook de oplossingen*

Beeld:

Geld voor het sociaal domein halen we bij voorkeur niet uit andere budgetten. Begin bij oplossingen binnen het Sociaal Domein.

14. *Het armoedebeleid van de gemeente Overbetuwe moet minimaal op het huidige niveau blijven*

Beeld:

De raad heeft hierover al uitgebreid gedebatteerd. We zijn trots op ons armoedebeleid en we willen daar niet aan tornen.

5. Sport en cultuur:

- a) **Qua omvang is Sport en Cultuur een kleine begrotingspost. De oplossing om de begroting sluitend te krijgen is daar maar in beperkte mate te vinden. Focus niet te veel op de posten waar slechts kleine opbrengsten gehaald kunnen worden, maar probeer een aantal belangrijke keuzes in ambities te maken**

Stellingen en opgehaalde beelden bij Opbrengsten Sport en cultuur:

15. *Voorzieningen voor sport handhaven we op het huidige niveau; we kiezen bij voorkeur voor het opwaarderen van bestaande locaties in plaats van nieuwbouwprojecten*

Beeld:

Dit wordt breed gedeeld door de aanwezigen. Blijft echter wel verstandig nadenken, nieuwbouw kan ook goedkoper zijn. Weeg dit per geval goed af.

16. *Sportverenigingen kunnen ook zelf meer bijdragen aan investeringen in de sportaccommodaties en velden*

Beeld:

Een deel van de aanwezigen vindt dat er meer kan, want gebruik maken van faciliteiten geeft ook verantwoordelijkheden voor de gebruikers. Anderen geven aan dat sportverenigingen al veel zelf doen of simpelweg niet de mogelijkheid hebben om meer te doen (bijvoorbeeld ook door zelf onderhoud te plegen). Houd rekening met draagkracht van verenigingen.

17. *Ook van culturele instellingen en verenigingen mag worden verwacht dat ze meer eigen of andere bijdragen genereren*

Beeld:

Dat doen deze instellingen al. Kijk ook hoe je als gemeente op andere manieren kunt helpen.

6. Overige suggesties voor ombuigingen:

- a) **Ten aanzien van de formatie brengen we ook de mogelijke besparingen op formatie en inhuur in kaart**
- b) **Het college wordt in overweging gegeven in gesprek te gaan met de raad over de uitgangspunten van de begroting**
- c) **Kijk of de onderhoudsniveaus van bijvoorbeeld scholen of de openbare ruimte bijgesteld kunnen worden**
- d) **De suggestie ten aanzien van de grafrechten sluit aan bij de opmerking om leges en heffingen kostendekkend te maken**
- e) **Kijk goed naar nut en noodzaak van voorzieningen en maak waar nodig een kosten-baten-analyse**
- f) **De raad wil inzicht in wettelijke/niet-wettelijke taken en beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare kosten**
- g) **Waar ombuigingsideeën uit het verleden kansen bieden, maken we daar gebruik van**

Stellingen en opgehaalde beelden bij Opbrengsten Overige suggesties voor ombuigingen:

P-budget

- De omvang van de personeelsformatie is de laatste jaren gegroeid; anderzijds zijn hier ook gegronde redenen voor. De groei van het aantal inwoners moet niet automatisch leiden tot meer formatie. Vergelijk de formatie ook met de Berenschot-norm.
- Bring externe inhuur verder terug
- Laat ook zien welke ambities niet kunnen als er met minder personeel wordt gewerkt.
- Onderzoek de mogelijkheid van samenwerken met andere gemeenten

- Zoek meer samenwerking met andere gemeenten als het gaat om subsidie-adviseurs. Goed gebruiken maken van provinciale, rijks- en Europese subsidies (dit doen we al; we hebben een gezamenlijk subsidiebureau met omliggende gemeenten)

Uitgangspunten begroting

- Voer tijdig het gesprek met de raad over de uitgangspunten van de begroting, waarbij ook duidelijk is dat ook onafhankelijk van de uitgangspunten er een ombuigingsopgave over blijft: het betreft prijsinflatie en rente.

Onderhoudsplannen

- Goed kijken naar de onderhoudsniveaus (openbare ruimte, scholen, etc). Kun je daar een niveau naar beneden bijstellen? Wat levert dat op? En welke meerkosten komen er eventueel later?

Begraafplaatsen

- Leges lang niet kostendekkend. Er zit een gat van €200.000 tussen kosten en opbrengsten.

Voorzieningenniveau

- Kijk goed naar nut en noodzaak van voorzieningen, maak een kosten-baten-analyse.

Inzicht in wettelijk/niet-wettelijk en beïnvloedbaar en niet- beïnvloedbaar

- Om mogelijkheden in beeld te krijgen is inzicht in wettelijk/niet-wettelijk en beïnvloedbaar en niet-beïnvloedbaar nodig.

Inspiratie uit eerdere rondes

- Pak de lijsten uit eerdere bezuinigingsrondes erbij om inspiratie op te doen.